

Тема уроку: Роман у новелах «Вершники» як «реабілітаційний двійник»

«Чотирьох шабель». Умовність зображення, ідея протиставлення
Загальнолюдських вартостей класовим. Проблема розпаду роду,
Родини як трагедія народу

Мета уроку:

- ознайомитися із жанровою своєрідністю роману “Вершники”;
- дослідити текст новели “Подвійне коло”, щоб з’ясувати трагедію роду й українського народу;
- довести, що значення кожного твору полягає не в політичній зорієнтованості ідей, а в художній цінності;
- розвивати вміння аналізувати твори;
- виховувати в собі повагу до роду, толерантність.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: підручник, мультимедійна презентація.

Хід уроку

I. Оргмомент

II. Повторення . Асоціативний диктант. Основні риси неоромантизму.

Слайд №1, 2

III. Перевірка домашнього завдання. Анкета письменника.

Слайд №3

IV. Повідомлення теми, мети уроку.

Слайд №4,5

V. Основна частина

1. Вступне слово .

Пригнічений хвилею репресій, несправедливою критикою та цькуванням, Ю. Яновський змушений був підкоритися владі, визнати попередні «помилки» й піднести соціалістичну ідею як єдино правильну. Але талант є талантом, бо може прорватися крізь пелену заідеологізованості. Тому й сьогодні сучасний читач вкотре перечитує твір «Вершники», звертаючи увагу на загальнолюдські цінності, ушановані автором.

(Діти протягом уроку укладають паспорт твору)

2. Рольова гра «Інтерв'ю з письменником». (Випереджаюче завдання)

Слайд №6

- У якому році був написаний твір?
- Закінчив у 1935р. У цій книжці три роки думок, три роки переживань.
- Як з'явилася думка написати цей твір?
- Події громадянської війни глибоко вразили мою дитячу душу, тому так часто ця тема у моїй творчості.
- Як працювали над твором?
- Потай, не признавався. Потім приніс рукопис Ю. Смоличу й сказав: «Погляньте. Тут або пан, або пропав.» Подібної книги ще не було, тому я й сумнівався.
- Чому вирішили писати те, чого не було?
- Бо відчував себе поетом, що пише прозу. Ніколи не ходив чужими стежками. Коли хотів оцінити книжку, запитував себе: «Чи взяв би ти її в далеку путь, по розмитій дорозі босоніж ступаючи? Чи поклав би в торбу із крайцем хліба?»
- Роман у новелах «Вершники» називають «реабілітаційним двійником»?
- Нещадна критика обрушилася на «Чотири шаблі» (1930р.). До ВУСПу не приймали, називали «попутником». Тому у «Вершниках» я показав більшовицький рух романтично піднесено. Можна зараз осуджувати, тоді були інші часи.
- Якою мовою було вперше видано твір?
- Російською у перекладі П. Зенкевича, а потім і українською. Роман широко обговорили в Києві. Тичина назвав його «патентом на одержання зрілості української прози».
- Дякую.

3. Літературознавчий довідник. Робота над термінами .

Слайд №7,8

4. Бліц- опитування за змістом твору.

Слайд №9

1. У якому році відбувалися події?
2. Місце розгортання подій?
3. Хто переміг загін добровольчої армії Денікіна, у якому був Андрій Половець?
4. Що відповідає Оверко на слова Андрія, які чув від батька “Тому роду не буде переводу, в котрому браття милують згоду”?
5. З ким сходиться у смертельному двобої Оверко?
6. Що відповідає Панас, коли Оверко нагадує слова батька?
7. У кого опиниться у полоні Панас і Сашко?
8. Що говорить Іван, коли Панас нагадує батькові слова?
9. Скільки разів у творі повторюються слова батька “Тому роду...”?

5. Робота над назвою твору.

Ви помітили ,що події розгортаються по колу. Ми спостерігаємо подвійне протиріччя. З одного боку-недотримання батьківського заповіту, з іншого-фанатичне служіння ідеї. Це нагадує біг по колу.

Слайд №10

6. Подивимося очима Яновського на події громадянської війни. Робота з текстом.

Слайд №11,12

7. Повідомлення істориків про політичну ситуацію в Україні в 1914-1922р.

Слайд №13,14

8.Лексична робота. Словник незрозумілих слів .

Слайд №15

Чому автор звертає увагу на різні напрями вітру?

Чи однаковий був одяг у ворогуючих? Про що це говорить?

9.Проблемне питання.

Слайд №15

Які ідеї утворює автор: класові чи загальнолюдські?

10.Робота в групах.

Слайд №17

- 1) Стосунки та політичні переконання братів.
- 2) Природа у творі. Роль персонажів.
- 3) Ознаки неоромантичного стилю.
- 4) Мова твору.

Слайд №18

11.Робота над проблематикою та головною думкою твору.

Слайд №19,20.

12.Актуальність твору . «Займи позицію»

Слайд №21.

13.Узагальнення вивченого про твір. Вправа «Капелюшки».

«Білі капелюшки» – виділяють факти, відомості.

«Червоні капелюшки» – висловлюють емоції.

«Чорні капелюшки» – зображують негативні аспекти.

«Жовті капелюшки» – відмічають позитивні сторони.

«Сині капелюшки» – показують значимість ситуації і життєвий урок, що з неї випливає.

Слайд №22, 23.

VI. Підсумки уроку. Метод незакінчених речень.

Слайд №24.

Сьогодні я зрозумів...

Сьогодні я вперше задумався...

Сьогодні я відчув...

VII. Оцінювання. Домашнє завдання. (Зміст новели «Дитинство», цитати).